

Dosarul nr. 2r-81/24
2-22053696-01-2r-12022024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – Eduard Galușceac
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Sîrbu, N. Budăi, D. Dulghieru

DECIZIE

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Stepan Savițchi,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Plămădeală împotriva lui Stepan Savițchi, cu participarea autorității publice Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun. Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Stepan Savițchi cu privire la repunerea în termenul procedural omis de declarare a apelului și a fost restituită cererea de apel depusă împotriva hotărârii din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal,

constată:

La 15 aprilie 2022, Rodica Plămădeală a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Stepan Savițchi, cu participarea autorității publice Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun. Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea depusă de Rodica Plămădeală.

S-a determinat domiciliul copiilor minori al părților, XXX și XXX, cu mama Rodica Plămădeală.

S-a încasat de la Stepan Savițchi în beneficiul Rodicăi Plămădeală pensia pentru întreținerea copiilor minori XXX și XXX în sumă de 1 800 de lei lunar pentru fiecare, începând cu data de 15 aprilie 2022 (data adresării în instanța de judecată), până la atingerea majoratului de către copii.

S-a încasat de la Stepan Savițchi în beneficiul Rodicăi Plămădeală suma de 100 de lei cu titlu de compensare a taxei de stat, suma de 100 de lei cu titlu de cheltuieli pentru citarea publică și suma de 3 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică acordată.

S-a încasat de la Stepan Savițchi în beneficiul statului suma de 1 296 de lei cu titlu de taxa de stat.

S-a dispus că, în partea încasării pensiei de întreținerea copiilor minori, hotărârea se execută imediat.

În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 90).

La data de 09 octombrie 2023, Stepan Savițchi a declarat apel împotriva hotărârii din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând *inter alia* repunerea în termenul procedural omis de declarare a apelului (f.d. 57-58).

Prin încheierea din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Stepan Savițchi cu privire la repunerea în termenul legal de declarare a apelului împotriva hotărârii din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

S-a restituit, ca fiind depusă în afara termenului legal, cererea de apel declarată de Stepan Savițchi împotriva hotărârii din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 83, 84-89).

La 12 ianuarie 2023, Stepan Savițchi a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de recurs împotriva încheierii din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii recurate, repunerea în termenul de procedură omis de declarare a apelului și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 93-94, 95).

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu încheierea Curții de Apel Chișinău, deoarece, la soluționarea chestiunii cu privire la repunerea în termenul procedural omis, instanța de apel nu a dat apreciere faptului că prima instanță nu l-a fost citat, cu scrisoare recomandată, dar prin citație publicată în ziarul „Dreptul”, la care nu este abonat și nu-l citește. Astfel, nefiind citat legal, nu a participat la examinarea cauzei și a fost lipsit de posibilitatea de a-și apăra poziția procesuală în proces, fapt ce i-a lezat dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 20 decembrie 2023 în ședință publică, în prezența recurentului. Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc cu numărul 10474, copia încheierii motivate din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces pentru notificare la 29 decembrie 2023 (f.d. 90), însă, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul când încheierea instanței de apel a fost comunicată efectiv recurentului. Astfel, se consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l respinge, cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Completul de judecată constată că, la 27 septembrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat hotărâre prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Plămădeală împotriva lui Stepan Savițchi, cu participarea autorității publice Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun. Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 50).

Din conținutul recipisei de comunicare a actului procedural nr. 07-6-(G-405) rezultă că, copia dispozitivului hotărârii din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost expediată pentru notificare pârâtului Stepan Savițchi la 27 septembrie 2022, la adresa cunoscută instanței de judecată din str. Ion Creangă, 1/1, ap. 19, or. Dobrogea, mun. Chișinău (f.d. 53).

La data de 09 octombrie 2023, Stepan Savițchi a declarat apel împotriva hotărârii din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând *inter alia* repunerea în termenul procedural omis de declarare a apelului (f.d. 57-58).

Studiind cererea de apel nemotivată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că în partea motivată a cererii nu sunt expuse temeiurile de drept și de fapt, care în opinia lui Stepan Savițchi justifică omiterea termenului procedural de declarare a apelului și necesitatea repunerii în acest termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, în conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la momentul pronunțării hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru), termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia participanții la proces trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În acest sens, dispozițiile art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă prescriu că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Respectiv, prin prisma art. 111 alin. (3) coroborat cu dispozițiile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură de 30 de zile, instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a ataca cu apel hotărârea judecătorească, a început să curgă din ziua imediat următoare datei emiterii și pronunțării hotărârii judecătorești, adică de la 28 septembrie 2022, iar data limită de depunere a cererii de apel fiind ziua de 27 octombrie 2022, ora 24.00, acesta fiind termen de decădere din dreptul procesual. Însă, contrar ipotezelor relevate, coroborate normelor legale precitate, Stepan Savițchi a depus cerere de apel prin care a solicitat repunerea în termenul procedural omis de declarare a apelului, la 09 octombrie 2023.

În altă ordine de idei, Completul de judecată desprinde că, în conformitate cu prevederile art. 362 alin.(3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Articolul 116 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (1) că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Subsecvent, alin. (3) și (4) al aceluiași articol statuează că la cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Astfel, în sensul autentic al normelor art. 362 alin. (3) și art. 116 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, repunerea în termenul procedural omis poate fi efectuată doar în baza unor temeieri viabile și întemeiate. Caracterul temeiniciei motivelor de omitere a termenului procedural reprezentând o condiție *sine qua non* pentru repunerea acestuia. Prin urmare, obligația probării existenței circumstanțelor, care au făcut imposibilă efectuarea de către persoană a anumitor acțiuni procesuale în termenul stabilit, este pusă în sarcina justițiabilului ce solicită repunerea în termenul omis.

O altă condiție care trebuie respectată este ca cererea de repunere în termen să fie depusă nu mai târziu de 30 de zile, calculate din ziua în care a partea a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

La caz, este pertinent faptul că, în motivarea cerinței de repunere în termenul de procedură omis de declararea apelului, Stepan Savițchi a invocat că de hotărârea din 29 septembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a aflat de la executorul judecătoresc, iar la 14 iulie 2023 a depus o cerere la instanța de judecată pentru a lua cunoștință cu materialele dosarului (f.d. 57).

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit cererii și recipisei de la fila dosarului 55, precum și declarației de la fila dosarului 56, Stepan Savițchi a luat cunoștință cu materialele prezentei cauze la 21 iulie 2023. Respectiv, prin prisma art. 362 alin. (3) și art. 116 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, cererea de repunere în termenul procedural omis de declarare a apelului putea fi depusă în 30 de zile din ziua în care Stepan Savițchi a luat cunoștință cu hotărârea judecătorească, adică până la 21 august 2023, ora 24:00. Însă, în pofida acestui fapt, cererea de apel și cea de repunere în termenul procedural omis a fost depusă la 09 octombrie 2023, aproximativ peste un an de la data limită de declarare a apelului – 27 octombrie 2022 și peste 80 de zile din momentul când a aflat luat cunoștință de hotărârea judecătorească și că a depășit termenul de procedură de declarare a apelului.

Astfel, Completul de judecată a Curții Supreme de Justiție conchide că, la depunerea cererii de repunere în termenul de procedură omis de declarare a apelului, Stepan Savițchi nu a respectat condițiile stabilite la art. 362 alin. (3) și art. 116 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, și anume, nu depășit termenul de 30 de zile pentru depunerea cererii de repunere în termen, calculat din

ziua când a luat cunoștință cu hotărârea judecătorească, precum și a prezentat instanței de apel argumente viabile care ar fi justificat omiterea termenului procedural și nu a prezentat careva probe ce ar dovedi imposibilitatea îndeplinirii actului în termen și ar justifica repunerea în termen.

Coroborând ipotezele relevate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Stepan Savițchi trebuia să dea dovadă de responsabilitate, diligență și atitudine activă, depunând cererea de repunere în termenul procedural omis de declarare a apelului în termen de 30 de zile din momentul pronunțării hotărârii din 27 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, dar nu mai târziu de 27 octombrie 2022, ora 24.00.

În acest sens sunt pertinente și prevederile art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevăd că participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că respingerea cererii lui Stepan Savițchi privind repunerea în termenul procedural omis de declarare a apelului a survenit ca sancțiune procedurală pentru pasivitatea acestuia și lipsa interesului față de prezentul proces.

În conformitate cu art. 10 alin. (1), (2) și (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În altă ordine de idei, instanța de recurs învederează că certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelanților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării apelantului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri

introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

În cauza Ponomaryov v. Ucraina Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Prin urmare, corelând circumstanțele faptice constatate, și expuse supra, cu normele legale precitate, instanța de recurs ajunge la concluzia că la depunerea cererii de repunere în termenul procedural omis de declarare a apelului, Stepan Savițchi nu a respectat termenul prevăzut la art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt lipsite de substanță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 269-270 și art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Stepan Savițchi.

Se menține încheierea din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Plămădeală împotriva lui Stepan Savițchi, cu participarea autorității publice Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun. Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni